

Til beslutningsforslag nr. B 19. Betænkning afgivet af Det Politisk-Økonomiske Udvalg den 23. maj 1995

Betænkning

over

Forslag til folketingsbeslutning om sikring af uvildig advokatbistand og juridisk ekspertise for staten

[af Kirsten Jacobsen (FP) m.fl.]

Udvalget har behandlet beslutningsforslaget i nogle møder og har herunder stillet spørgsmål til finansministeren, som denne har besvaret skriftligt. Nogle af udvalgets spørgsmål til finansministeren og dennes svar herpå tillige med et spørgsmål stillet i henhold til Folketingets Forretningsordens § 20 samt nogle avisartikler er optrykt som bilag til betænkningen.

Herefter indstiller et *flertal* (Socialdemokratiets, Venstres, Det Konservative Folkepartis, Det Radikale Venstres og Centrum-Demokraternes medlemmer af udvalget) beslutningsforslaget til *forkastelse*.

Et mindretal inden for flertallet (Vestres og Det Konservative Folkepartis medlemmer af udvalget) finder, at det er vigtigt at sikre, at det private erhvervsliv har mulighed for at vælge mellem et rimeligt antal kvalificerede advokater, der ikke har eller arbejder på at få staten på kundelisten.

Det er også nødvendigt at sikre, at staten

fortsat har assistance af en advokat, der ud over at varetage de store og prestigefyldte sager også skal varetage de små, daglige sager på en seriøs måde.

Mindretallet er opmærksomt på, at samfundet i stadig stigende grad er præget af specialisering, hvilket naturligt præger de sager, som staten har behov for assistance i. Som følge deraf bør staten udvide Kammeradvokaturen med et mindre antal faste eksperter, der kan anvendes i de sager, hvor Kammeradvokatens ekspertise ikke er tilstrækkelig.

Et *mindretal* (Socialistisk Folkepartis, Fremskridtspartiets og Enhedslistens medlemmer af udvalget) indstiller beslutningsforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et mindretal inden for mindretallet (Fremskridtspartiets medlem af udvalget) henviser i denne forbindelse til den som bilag til betænkningen optrykte artikel fra Jyllands-Posten den 19. maj 1995: »Staten må sikre sig uvildig bistand«.

Torben Lund (S) Ole Vagn Christensen (S) Ole Stavad (S) Hardy Hansen (S)

Sonja Mikkelsen (S) Jes Lunde (SF) fmd. Bjørn Elmquist (RV) Frank Aaen (EL)

Erhard Jakobsen (CD) Anders Fogh Rasmussen (V) nfm. Uffe Ellemann-Jensen (V)

Helge Sander (V) Peter Brixtofte (V) Hans Engell (KF) Anne Birgitte Lundholt (KF)

Pia Christmas-Møller (KF) Kirsten Jacobsen (FP)

Bilag 1**Nogle af udvalgets spørgsmål til finansministeren og dennes svar samt et supplerende svar***Spørgsmål 1:*

»Der ønskes en oversigt over de honorarer, det offentlige har udbetalt til Kammeradvokaturen i årene 1994 og 1995.«

Svar:

I 1994 udgjorde Kammeradvokatens samlede honorar kr. 42.709.645,53 ekskl. moms. For så vidt angår det samlede honorar til dato i 1995, er Finansministeriet ikke bekendt hermed, idet opgørelse over honorarer først modtages ved årets udgang.

Spørgsmål 2:

»Der ønskes en oversigt i skemaform over sager, hvor honoraret har oversteget kr. 100.000. Oversigten skal omfatte de seneste 3 år med angivelse af, hvilken sag det drejer sig om, samt honoratets størrelse.«

Svar på spørgsmål 2:

På Finansministeriets område har der i perioden 1992-1994 været følgende sager, hvor honoraret (ekskl. moms) har oversteget kr. 100.000:

1992: 1 sag – honorar kr. 440.000 – sagsgenstanden vil snarest blive oplyst

1993: Dr. polit. Erling Olsen og lektor Kjeld Rahbæk Møller mod finansministeren – privatisering af Statsanstalten for Livsforsikring – honorar kr. 780.800,00

Højesteret, lektor Kjeld Rahbæk Møller mod finansministeren – privatisering af Statsanstalten for Livsforsikring – honorar kr. 800.000,00

1994: Salg af statens aktier i Københavns Lufthavne A/S – honorar kr. 475.000,00

Salg af 25 pct. af statens aktier i A/S EKR Eksportkredit Forsikringsselskab – honorar kr. 335.000,00.

Med henblik på besvarelsen af spørgsmålet, for så vidt angår de øvrige ministerier, har Finansministeriet iværksat en undersøgelse heraf, hvorefter en samlet besvarelse tilstræbes at foreligge inden beslutningsforslagets 2. behandling.

Supplerende svar på spørgsmål 2:

Indledningsvis skal for så vidt angår Finansministeriets område følgende korrigeres i forhold til tidligere besvarelse:

I 1992 var der ingen sager, hvor honoraret til Kammeradvokaten oversteg kr. 100.000. Det tidligere oplyste beløb på kr. 440.000 vedrører et rentebeløb påløbet Kammeradvokatens kassekredit som følge af Kammeradvokatens samlede udlæg for statsadministrationen.

På Finansministeriets område var der ud over det tidligere oplyste 2 sager i Statens Regnskabsdirektorat i perioden 1992-1994, hvor honoraret oversteg kr. 100.000:

1992: Gennemgang af aftaleudkast vedrørende Jyske Banks betalingsformidling af løn, pension m.v.	kr. 117.120
1994: Afløsning af pensionsbidrag i Tele Danmark A/S	kr. 333.000

For så vidt angår de øvrige ministeriers udgifter til honorarer over kr. 100.000, er disse opgjort nedenfor. Det bemærkes, at nogle ministeriers besvarelse ikke indeholder oplysninger vedrørende alle 3 år (1992-94), ligesom nogle ministeriers besvarelse ikke angiver årene, udgifterne er afholdt i. I det omfang udgifter i 1995 er medtaget i ministeriernes besvarelse, er de tillige medtaget i opgørelsen nedenfor.

Socialministeriet:

1993: Højesterets anerkendelse af en ryglidelse	kr. 187.672
1994: Opførelse af behandlingsinstitutionen Sundbyvang	kr. 218.500
1995: Ingen honorarer over kr. 100.000	

Forskningsministeriet:

1992: Tele Danmark A/S	kr. 180.560
Højesteretssag anlagt af 4-Jan International ApS	kr. 780.800
1993: Tele Danmark A/S	kr. 2.000.000
1994: Tele Danmark A/S	kr. 2.000.000

Justitsministeriet:

1993: Varetagelse af Justitsministeriets interesser i Østre Landsret og Højesteret i sagsanlæg om gebyrers lovlighed	kr. 3.454.079
Varetagelse af Justitsministeriets interesser i sagsanlæg mod staten i anledning af uhensigtsmæssig opbevarelse af beslaglagte genstande	kr. 120.000
Bistand ved udarbejdelse af en datakommunikationskontrakt	kr. 180.000
1994: Bistand i forbindelse med afholdelse af EU-udbudsforretning	kr. 120.000
Bistand i forbindelse med afholdelse af EU-udbudsforretning	kr. 270.000
1995: Varetagelse af Justitsministeriets interesser i sag ved Østre Landsret om tinglysningsekspeditionstiden	kr. 125.000

Arbejdsministeriet:

Medlem, der modtog arbejdsløshedsdagpenge og samtidig var tilmeldt universitetet	kr. 117.084
Opfyldning af aftale om levering af journalsystemer	kr. 191.964
Anskaffelse af edb-udstyr m.v. til AMU-centrene	kr. 162.500
Det er alene anført, at udgifterne vedrører de seneste 3 år.	

Skatteministeriet:

1992: Retssager vedrørende personer udgjorde følgende beløb	kr. 120.000
	kr. 488.000
	kr. 195.200
	kr. 117.120
	kr. 292.800
Retssager vedrørende selskaber udgjorde følgende beløb	kr. 1.171.200
	kr. 175.680
	kr. 439.200
	kr. 488.000
	kr. 195.200

	kr. 488.000
	kr. 117.200
	kr. 312.320
Traktatudbudssagen (ambi), herunder rådgivning om konsekvenserne af afgørelsen	kr. 585.600
Vedrørende arbejdsgruppen angående ambi	kr. 195.200
Inddragelse af kapitalpensionskonto i kontohavers dødsbo	kr. 292.800
Erhvervsinvesteringssager, sagskompleks	kr. 780.800
Konkursag	kr. 292.800
1993: Retssager vedrørende personer udgjorde følgende beløb	kr. 160.000
	kr. 500.000
	kr. 200.000
	kr. 200.000
	kr. 180.000
	kr. 200.000
	kr. 117.120
	kr. 300.000
	kr. 195.200
	kr. 117.120
Retssager vedrørende selskaber udgjorde følgende beløb	kr. 150.000
	kr. 120.000
	kr. 300.000
	kr. 300.000
	kr. 300.000
	kr. 136.640
	kr. 195.200
	kr. 400.000
	kr. 488.000
	kr. 585.600
Vedrørende traktatbrudssagen (ambi) herunder rådgivning om konsekvenserne af afgørelsen	kr. 892.800
Aftale om betalingsformidling	kr. 300.000
Udtalelse, anpartsvirksomheder	kr. 140.000
1994: Retssager vedrørende personer udgjorde følgende beløb	kr. 120.000
	kr. 250.000
	kr. 140.000
	kr. 120.000
	kr. 180.000
	kr. 132.000
	kr. 180.000
	kr. 300.000
	kr. 180.000
Retssager vedrørende selskaber udgjorde følgende beløb	kr. 266.667
	kr. 1.000.000
	kr. 480.000
	kr. 330.000
	kr. 146.760
	kr. 360.000
	kr. 148.000
Vedrørende arbejdsgruppen angående ambi	kr. 1.100.000
Erstatningsansvar m.v., selskabstømning	kr. 110.000
Rådgivning m.v., selskabstømning	kr. 1.150.000

Konkurs-efterbeskatning	kr. 110.000
Konkurssag	kr. 140.000
Udbud af erhvervssystem	kr. 265.000
Rådgivning, systemeksport	kr. 120.000
Kæremål, udpantningssag	kr. 160.000
Kæremål, restancesag	kr. 140.000
Realrenteafgift	kr. 120.000

Erhvervsministeriet:

A/S EKR Forsikringselskab Eksportkredit	kr. 390.400
Rekonstruktion af A/S Varde Bank	kr. 235.000
Riis Shipping A/S m.fl., Danmarks Skibskreditfond	kr. 250.000
Erhvervs sygdomsrisici	kr. 292.800
Københavns Handelsbank (à conto)	kr. 195.200
Kreditforeningen Danmark	kr. 200.000
Himmerlandsbanken	kr. 400.000
Lindknud-Hovborg	kr. 133.750
Tvangsbødesagen mod Pharma Nord ApS	kr. 120.000
Gyproc A/S – for lands- og højesteret	kr. 280.000
Forhandling af Facility Management aftale (edb)	kr. 140.000
Forhandling af Scanning Imagesystem (edb)	kr. 450.000
Diners Club	kr. 127.600
Valideringsregler	kr. 692.120
Vandsenge	kr. 237.120
Diamanter	kr. 110.000
Anskaffelse af edb-system til adm. brug hos UNISYS	kr. 109.800
Ændring af lov om erhvervsfremme	kr. 146.400
Udbud af adm. opgaver i forbindelse med garantigivning/eksportkredit ..	kr. 187.500

Beløbene vedrører perioden 1992-94, men er herudover ikke tilstrækkeligt specificeret på udbetalingsår.

Sundhedsministeriet:

1992: Bistand i forbindelse med omdannelse af Statens Seruminstitut til et statsligt aktieselskab	kr. 222.502
1993: Vedrørende fejlbehandling på Odense Sygehus (Statens Seruminstitut) ...	kr. 150.000
Bistand til Levnedsmiddelstyrelsen i forbindelse med kontraktindgåelse ved udlejningen af blok H	kr. 120.000
1994: Voldgiftssag i klagenævnet for udbud (Statens Seruminstitut)	kr. 150.000

Landbrugs- og Fiskeriministeriet:

1992: Rådgivning vedrørende indgåelse af kontrakt vedrørende et Generelt Landbrugsregister og et Centralt Husdyrbrugsregister	kr. 175.680
EU-direktoratet mod 1) Nowaco A/S og Nowaco Holding A/S, 2) SMC af 31. december 1989 samt Steff Houlberg I/S	kr. 1.073.600
1993: Ingen sager over kr. 100.000	
1994: EU-direktoratet mod 1) Nowaco A/S og Nowaco Holding A/S, 2) SMC af 31. december 1989 samt Steff Houlberg I/S	kr. 348.080

Trafikministeriet:

1992: Udtalelse vedrørende henvendelse fra EF-Kommissionen vedrørende lov om Københavns Havn	kr. 131.760
--	-------------

Udarbejdelse af nyt regelsæt på bladområdet »Generelle betingelser for postbesørgelse af blade«	kr. 146.400
1993: Salg af aktier i GiroBank A/S	kr. 328.125
1994: Landsretssag Haahr Petroleum mod Århus Havn	kr. 250.000
Bistand til udarbejdelse af lov om Post Danmark og lov om postvirksomhed	kr. 248.437
Voldgiftssag Dansk Data Elektronik A/S (DDE) mod Statens Luftfartsvesen	kr. 180.000

Oversigten indeholder ikke eventuelle honorarer udbetalt af det tidligere postvæsen, som formelt var en del af Generaldirektoratet for P&T.

Indenrigsministeriet:

1993: Bistand i forbindelse med statens køb af Avnstrup Plejehospital	kr. 161.450
1994: Bistand i forbindelse med forligsforhandlinger med leverandøren af Udlændingeregistret	kr. 250.000
Bistand i forbindelse med sagen om tilbagebetaling af de af asylansøgere deponerede midler til dækning af underholdsudgifter i forbindelse med de pågældende asylansøgers asylansøgning i Danmark	kr. 176.752
(Udbetalingstidspunktet er anført til 1993-94)	

Statsministeriet:

Der har ikke i Statsministeriet i de seneste tre år været sager, hvor honoraret til Kammeradvokaten har oversteg kr. 100.000.

Kirkeministeriet:

Der har ikke i Kirkeministeriet i de seneste tre år været sager, hvor honoraret til Kammeradvokaten har oversteg kr. 100.000.

Undervisningsministeriet:

1992: Vedrørende udformningen af en kontrakt med et dansk firma/de malaysiske myndigheder om levering af en edb-skole i Malaysia	kr. 183.000
1993: Højesteretssagen: Den selvejende institution Esbjerg Seminarium mod Undervisningsministeriet (grundlovens § 73)	kr. 300.000
Spørgsmålet om ministerens rettigheder og pligter som patron for Herlufsholm	kr. 229.360
COPY-DAN som mandatar for 3 personer mod Københavns Universitet, RUC og Odense Universitet vedrørende erstatning for uhjemlet kopiering ..	kr. 135.000
1994: Klagenævns sag vedrørende udbud	kr. 150.000
1995: Ingen afsluttede sager	

Det bemærkes, at besvarelsen ikke indeholder oplysninger om eventuelle honorarer af den omhandlede størrelse afholdt af institutioner under Undervisningsministeriet. Undervisningsministeriet vil kunne fremskaffe disse oplysninger fra institutionerne.

Boligministeriet:

1992: Boligministeriets sag mod BRF-Kredit A/S, vedrørende Øer Maritime	kr. 780.800
Landsforeningen Ungbo	kr. 761.280
Voldgiftssag vedrørende Skjoldhøjkollegiet	kr. 251.907
Huslejesag for Danmarks Elektriske Materielkontrol	kr. 544.884
1993: Landsforeningen Ungbo	kr. 470.000
Sag vedrørende udmåling og betaling af rentesikring i saneringssager	kr. 297.275
Vedrørende omdannelse af Danmarks Elektriske Materielkontrol til stats-ejet aktieselskab	kr. 110.249

Bistand til Slots- og Ejendomsstyrelsen vedrørende køb af Holmens Kanal 24	kr. 252.600
1994: Vedrørende brandsikring af Provianthuset	kr. 175.000
Boligministeriets sag mod BRF-Kredit A/S vedrørende Øer Maritime	kr. 404.739
Bistand til Elektricitetsrådet vedrørende kontrakter om markedskontrol og standardiseringsarbejde	kr. 187.825

Kulturministeriet:

1992: Voldgiftssag – Det Kongelige Teater	kr. 651.000
1993: Dansk BiblioteksCenter A/S – vedrørende nationalbibliografien	kr. 250.000
1994: Ingen udgifter til Kammeradvokaten, der oversteg kr. 100.000	
1995: Ingen udgifter til Kammeradvokaten, der oversteg kr. 100.000	

Miljø- og Energiministeriet:

1993: Nord-Schrot GmbH (Århus Amt betalte halvdelen af honoraret)	kr. 135.000
SEAS-sagen (betalingsperioden er angivet til 1993-94)	kr. 150.000
1994: Sejbæk Dambrug	kr. 400.000
Landsretssag mod Gram A/S	kr. 350.000

Økonomiministeriet:

1992: Vedrørende belysning af »Regler til anvendelse af Rådets forordninger (EØF nr. 3330/91)«	kr. 117.000
--	-------------

Udenrigsministeriet:

1992: Samarbejdsaftale om udgivelse af eksporthåndbog	kr. 183.000
1993: F.L. Smidth A/S mod Udenrigsministeriet vedrørende investeringsgaranti for en investering i Benin	kr. 305.125
1994: EU-udbud af globalnet	kr. 120.000
1995: F.L. Smidth A/S mod Udenrigsministeriet vedrørende investeringsgaranti for investering i Benin.	kr. 220.141

Forsvarsministeriet:

1992: Retssag vedrørende afskedigelsen af en seniorsergent i hæren (verserer stadig)	kr. 107.360
Søværnets Materielkommandos indgåelse af kontrakt med Skibsteknisk Laboratorium/det britiske forsvarsministerium om udvidelse af LYNX-helikopteres operationsområde	kr. 109.790
1993: Rådgivning vedrørende indgåelse af entreprenørkontrakt til ca. 500 mio. kr. efter EU-udbud	kr. 320.000
Gennemførelse af syn og skøn samt voldgiftssag (igennem 8 år) vedrørende udførelsen og vedligeholdelsen af fortøjningsarrangement ved Frederikshavn	kr. 280.000
Flyvematerielkommandoens indgåelse af kontrakt med DANISH AERO-TECH A/S	kr. 120.000
1994: Udarbejdelse af vedtægter for grundejerforeningen på Holmen samt rådgivning vedrørende udbudet af dele af Holmen	kr. 160.000
Assistance til Søværnets Materielkommando i.f.m. McDonnell Douglas-kontrakt vedrørende HARPOOEN Coastal Defence System	kr. 129.600
1995: Ingen udgifter over kr. 100.000	

Bilag 2**Et spørgsmål stillet i henhold til Folketingets Forretningsordens § 20 til finansministeren og dennes skriftlige svar herpå****Finansministerens besvarelse af spørgsmål nr. S 65, stillet den 18. oktober 1994 af Kirsten Jacobsen (FP)***Spørgsmål:*

Hvorfor mener ministeren, at statens udgifter til Kammeradvokaten er undtaget fra aktindsigt i lov om offentlighed i forvaltningen, og hvad agter ministeren at foretage sig for at sikre, at befolkningen får kendskab til, hvilke udgifter staten bruger på dette monopolforetagende?

Begrundelse:

Begrundelsen for, at staten benytter et privat firma, Kammeradvokaten, er jo, at man over for Folketinget skal kunne henvise til, at råd, udredninger og notater fra dette firma er uvildige og uafhængige af statsadministrationen og de enkelte ministre, men når det er en kendsgerning, at næsten hele Kammeradvokaturens indtægt kommer fra staten, er denne uafhængighed jo en illusion. Derfor må man gøre noget for at sikre, at uafhængigheden igen bliver reel. Alternativet er jo at nedlægge Kammeradvokaturen og dermed spare det offentlige for store millionbeløb, idet man så lige så

godt kan lade de enkelte ministres egne embedsmænd udarbejde de notater og give den rådgivning, der er tale om. Når man ser på de beløb, staten har betalt i sager som Himmerlandsbanken, Ungbo, »Ask« og »Urd« og mange andre, må man for det første konstatere, at det arbejde, Kammeradvokaturen har udført, ikke har haft en kvalitet, som berettiger til de salærer, som er betalt. Derudover er det fuldstændig uantageligt, at Folketinget og offentligheden ikke kan få oplyst, hvor store beløb staten bruger til dårlige råd fra Kammeradvokaten i de enkelte sager, ligesom det heller ikke er muligt at få at vide, hvor meget statens samlede udgifter pr. år er til denne »institution«.

Svar:

Kammeradvokatens samlede salærer fra staten for de seneste 5 år udgør:

1989	kr. 18.161.837,46 ekskl. moms
1990	kr. 18.416.317,14 ekskl. moms
1991	kr. 23.469.163,06 ekskl. moms
1992	kr. 33.556.847,20 ekskl. moms
1993	kr. 44.374.143,36 ekskl. moms

Bilag 3

Morgenavisen Jyllands-Posten den 11. maj 1995

Bredside mod Kammeradvokaten

Af Kristian Halskov

Kammeradvokatens repræsentant, Søren Skov Knudsen, gav så dårlig rådgivning omkring Spar Nords ulovlige skattefradrag, at der kan rejses erstatningskrav.

Det er konklusionen på en rapport, som advokat Carsten Tvede-Møller fra advokatfirmaet Plesner & Lunøe har udarbejdet for skatteministeren.

Ifølge rapporten har Søren Skov Knudsen gjort sig skyldig i en rådgivning, der »af en domstol formentlig vil blive anset som ansvarspådragende«.

Det drejer sig om mangelfuld orientering af daværende skatteminister Ole Stavad under telefonsamtaler i weekenden 21. til 23. august 1993, da Spar Nord fik et ulovligt skattefradrag på 173 mio. kr. for at overtage Himmerlandsbanken. Og det drejer sig om formuleringen af den telefax med det ulovlige fradrag, der blev afsendt til Spar Nord.

Da Sø- og Handelsrettens præsident, Frank

Poulsen, kom med sin undersøgelsesrapport om Himmerlandsbanksagen i efteråret, blev Søren Skov Knudsen øjeblikkeligt fyret fra Kammeradvokaten. Undersøgelsesrapporten afslørede Kammeradvokatens råd som dårlige. Sagen kostede også Ole Stavad posten som skatteminister.

Den nye skatteminister, Carsten Koch, bad allerede i oktober 1994 advokat Carsten Tvede-Møller udarbejde en rapport – et såkaldt juridisk responsum – over, hvorvidt de dårlige råd ligefrem var ansvarspådragende. Rapporten forelå måneden efter – i november 1994. Men Carsten Koch har holdt den hemmelig både over for Folketinget og over for medlemmerne af det såkaldte Stavadudvalg.

Denne fortielse kritiseres nu kraftigt af den konservative leder, Hans Engell. Og Fremskridtspartiets Kirsten Jacobsen vil have genoptaget debatten om at afskedige Kammeradvokaten som statens advokat.

Bilag 4

Morgenavisen Jyllands-Posten den 19. maj 1995

Staten må sikre sig uvildig bistand

Af Kirsten Jacobsen, folketingsmedlem, ordfører på det erhvervsfinansielle område for Fremskridts-partiet

I forbindelse med Sparekassen Nordjyllands overtagelse af Himmerlandsbanken står det igen lysende klart, at den nuværende ordning, hvor staten har én fast kammeradvokat, der dermed har monopol, må ophøre.

Uheldige monopoler

Monopolvirksomheder er i sig selv uheldige, det viser historien. Kammeradvokaten, eller »monopoladvokaten«, har i forbindelse med bankovertagelsen ikke givet regeringen den juridiske ekspertise, der betales for, og spørgsmålet er herefter, om staten bør anlægge en erstatningssag mod Kammeradvokaturen. Det mener jeg bør ske – også for at få en domstols vurdering af, hvor grænserne går i rådgivnings-spørgsmål på det erhvervsfinansielle område.

Hvad er det så, der har været galt med Kammeradvokaturens rådgivning?

Ifølge en fortrolig rapport til Skatteministeriet fra advokat Carsten Tvede-Møller fra advokatfirmaet Plesner & Lunø (rapporten er bestilt af Skatteministeriet) er der ydet en højst mangelfuld rådgivning fra Kammeradvokaten.

Stort set hele den samlede dagspresse har omtalt den fortrolige rapport, og af omtalen fremgår det, at Kammeradvokaten på to punkter har gjort sig skyldig i forhold, der af en domstol formentlig vil blive opfattet som ansvarspådragende.

Undersøgelserdommer Frank Poulsen kom sidste efterår med sin rapport om sagen, hvilket førte til en omgående fyring af den person fra Kammeradvokaturen, det drejede sig om.

Sagen om bl.a. Himmerlandsbanken plus mange andre, f.eks. Ask og Urd, Ungbo og branden i Proviantgården, rejser spørgsmålene om, hvorvidt Kammeradvokaturen er sin opgave voksen, er i lommen på staten, om rådgivningen er god nok, osv.

Her er det Fremskridtspartiets holdning – og det har vi allerede den 8. november 1994 fremsat et forslag til folketingsbeslutning om – at regeringen skal opsigte aftalen mellem Finansministeriet og Kammeradvokaturen og fremover indgå aftale om juridisk bistand med en række forskellige advokatvirksomheder, der hver for sig har særlig ekspertise inden for de enkelte juridiske specialområder.

En række fordele

Inden for hvert område bør det således aftales med mindst to virksomheder. Aftalerne skal genforhandles hvert tredje år.

En sådan ordning vil alt andet lige medføre en række fordele.

- Vi får ophævet det monopol, Kammeradvokaturen har på at være statens advokat.
- Vi får gennemført den uvildighed i den juridiske advokatbistand og ekspertise, der er forudsat. I dag modtager Kammeradvokaten op imod 75 pct. af sine indtægter fra staten, og det fik den 23. oktober 1994 professor, dr.jur. Erik Werlauff til her i Jyllands-Posten at skrive: »Det giver risiko for, at man oplever sig selv som kundens forlængede arm. Og det er principielt usundt, hvis man ønsker en uafhængig juridisk bistand.«
- Der bliver indført fri konkurrence på området, og erfaringerne viser så, at staten sparer penge.

Det kan da godt være, at der på Kammeradvokatens kontor findes dygtige jurister, men det er nu en gang umuligt for den enkelte virksomhed at dække alle områder. Derfor er det også både sagligt og principielt rigtigt, at staten frit kan vælge advokat inden for de forskellige sagsområder.

Tiden er nu inde til at vurdere Kammeradvokaturens rolle og at ophæve dens nærmest

Bilag til bet. o. f. t. beslutn. vedr. uvildig advokatbistand m.v.

monopolagtige status på at føre statens sager. Der er sket meget i juraen, bl.a. på EU-området, siden Kammeradvokaturen blev oprettet i år 1700. Derfor er der tale om et forældet be-

greb, der trænger til fornyelse og konkurrence.

Det er det, Fremskridtspartiet lægger op til med beslutningsforslaget.

Bilag 5**Berlingske Tidende den 22. oktober 1994****Kammeradvokatens eneret undersøges***Af Jakob Elkjær*

Monopol: *Kun i én ud af 2.000 sager har staten brugt en anden advokat end Kammeradvokaten. Konkurrencerådet undersøger, om det er i strid med de konkurrenceretlige regler*

Konkurrencerådet er nu ved at undersøge, om en aftale med konkurrencebegrænsninger mellem staten og Kammeradvokaten er i strid med de konkurrenceretlige regler. Inden for det seneste år har Kammeradvokaten ført 1.999 ud af 2.000 sager for staten, anslår Finansministeriet. »Vi undersøger, om aftalen giver konkurrenceretlige problemer«, siger direktør Lars Skov Madsen, Konkurrencerådet.

Kirsten Jakobsen (Frp) har bebudet, at hun vil fremsætte et forslag om ændring af Kammeradvokaturen, så det ikke længere er ét firma, men et stribe af eksperter, der rådgiver staten.

Det er det private advokatfirma Poul Schmith, der siden 1986 har haft en aftale med Finansministeriet om at føre statens sager. I spidsen for firmaet står Michael Gregers Larsen, som er kongeligt udnævnt til Kammeradvokat.

I aftalen mellem Kammeradvokaten og Finansministeriet står der, at Kammeradvokaten varetager retssager for staten, mod at Kammeradvokaten kun får to tredjedele af det sædvanlige advokathonorar. Kun hvis en statsinstitu-

tion i »særlige tilfælde« ønsker anden advokat, kan ministeriet give dispensation.

Ud af 2.000 sager er der kun søgt om dispensation i tre sager. Kun i en enkelt er der givet dispensation inden for det seneste år, anslår Finansministeriet. Der skal nemlig helt specielle forhold til, før ministeriet giver dispensation, oplyser kommitteret Karsten Olsen: »Det kan for eksempel være indkøb af krigsmateriel i udlandet, hvor det er praktisk at have en advokat på stedet.«

Det meget begrænsede antal dispensationer kan blive afgørende for Konkurrencerådets afgørelse i sagen: »Ud fra en rent principiel betragtning vil monoopolets omfang være grundlæggende for vores stillingtagen i enhver sag«, siger direktør Lars Skov Madsen. Han understreger, at Konkurrencerådet først tager stilling i sagen, når Kammeradvokaturen er blevet hørt i løbet af efteråret.

Finansministeriet begrundes Kammeradvokatens eneret med tradition siden 1684 samt det praktiske i at have en fast forbindelse, som kender statens forhold.